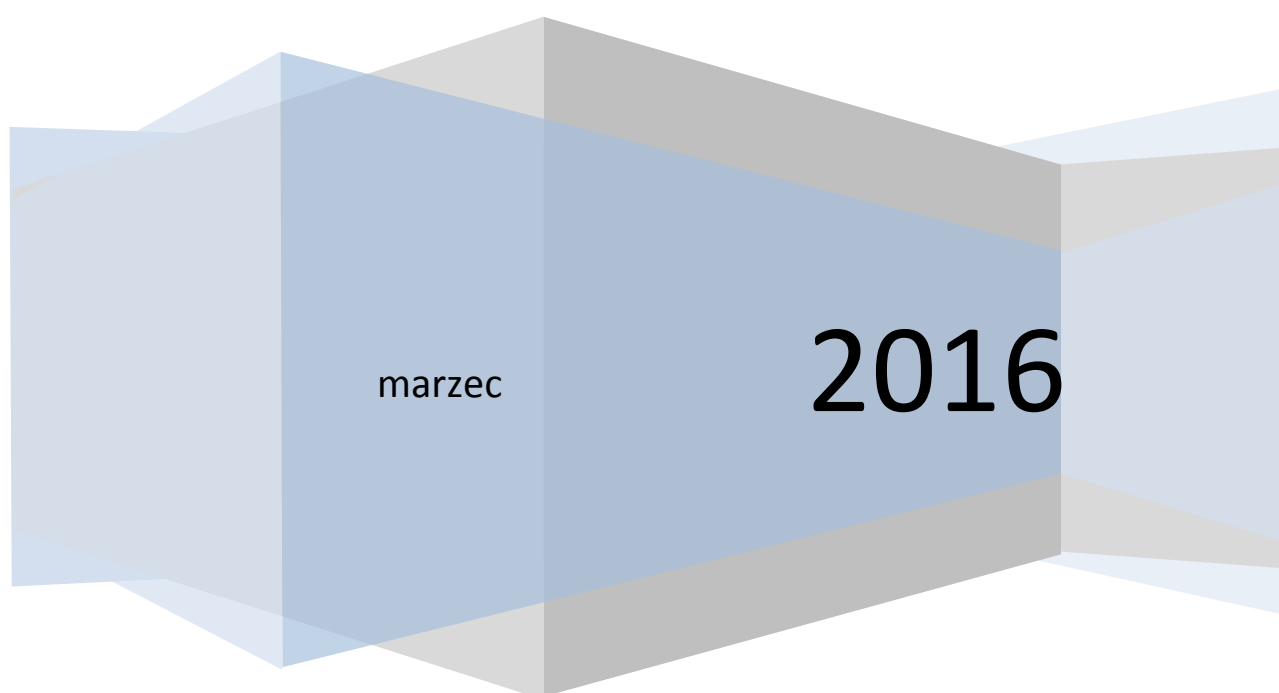

Budżet Obywatelski w Chełmie 2014-2015

Raport

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska Nasz Chełm

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp.....	3
Streszczenie	4
Wnioski.....	6
Jak powstał BO w Chełmie.....	8
Podstawowe założenia chełmskiego Budżetu Obywatelskiego:	9
Realizacja I edycji Budżetu Obywatelskiego.....	10
Promocja BO.....	12
Głosowanie.....	12
Wyniki.....	14
Realizacja wybranych projektów	16
Sprawozdawczość i monitoring.....	20
Badanie ankietowe	21
Sposób realizacji badania	21
Rekomendacje	25
Spis załączników	27

Wstęp

Pierwszy pełny cykl realizacji Budżetu Obywatelskiego w Chełmie już za nami. Pora dokonać analizy wynikających z tego faktu doświadczeń. Pora również na podjęcie działań korygujących funkcjonowanie tego budżetu. Budżet Obywatelski to inicjatywa, której procedura powinna być jak najsprawniejsza. Niezbędna do jej usprawnienia jest wiedza dotycząca tego, jak najlepiej odpowiadać na lokalne potrzeby i jak najskuteczniej umożliwiać mieszkańcom wpływanie na to, co dzieje się w ich lokalnej społeczności. Dlatego też cały proces należy poddawać ewaluacji, czyli ocenie jego przebiegu – zarówno pod kątem efektywności organizacyjnej, jak i skuteczności w realizacji celów, jakie sformułowano podejmując decyzję o uruchomieniu budżetu w danej lokalizacji.

Nasz Chełm jako organizacja, która tak bardzo zaangażowała się we wprowadzenie BO w Chełmie na bieżąco obserwuje jak ta inicjatywa się rozwija. Wiele rzeczy nam się podoba, widzimy też jednak mankamenty. Niniejsze opracowanie służyć ma ich usuwaniu. Jest ono również zaproszeniem do szerszej debaty na temat chełmskiego BO. Do dyspozycji wszystkich zainteresowanych oddajemy nasz fanpage na portalu społecznościowym: www.facebook.com/komitetNaszChelm.

Streszczenie

Raport powstał w oparciu o analizę dostępnych dokumentów, badanie ankietowe oraz pamięć ludzi czynnie zaangażowanych w przygotowanie inicjatywy uchwałodawczej dzięki, której Radni mogli zająć się sprawą wprowadzenia BO w Chełmie. Celem jego opracowania jest weryfikacja czy wszystkie założenia BO są w naszym mieście realizowane. Jeżeli zaś pojawiły się jakieś problemy, staramy się zaproponować rozwiązania, które te problemy usuną.

Zanim jednak o trudnościach, chcemy jednoznacznie podkreślić, że w naszej opinii Budżet Obywatelski w Chełmie to oczywisty sukces szeroko pojmowanego społeczeństwa obywatelskiego. Przede wszystkim BO jest efektem jedynej dotychczas skutecznej inicjatywy uchwałodawczej podjętej przez Komitet Inicjatywy Uchwałodawczej „Nasz Chełm”. Inicjatywa podjęta została przez Radę Miasta Chełm. Jest to znakomity przykład dobrej współpracy ruchów społecznych i samorządu w zakresie zarządzania gminą.

Niestety praktyka realizacji BO przedstawia wiele do życzenia z przeprowadzonych przez nas badań (mimo naszej prośby w badaniu nie wypowiedzieli się pracownicy Urzędu Miasta) wynika, że mieszkańcy dostrzegli cały szereg uchybień wobec regulaminu obowiązującego regulaminu BO. Na czoło tych uwag wysuwają się kwestie związane ze sposobem informowania mieszkańców na temat BO. 1/3 mieszkańców nie posiada żadnej wiedzy na temat BO, a 42% posiada wiedzę znikomą.

Mimo to mieszkańcy dostrzegli wartość BO jako narzędzia rozwiązywania lokalnych problemów. Zdecydowanie opowiadają się za zmianą sposobu podziału puli Budżetu Obywatelskiego. Jako logiczny wskazują podział na 10 części odpowiadających, nie jak dotychczas okręgom wyborczym do Rady Miasta, a obszarom Rad Osiedli. Wyniki naszego badania są w tym zakresie jednoznaczne: 64% ankietowanych wskazało potrzebę podziału środków BO na poziomie 10 rejonów. Co istotne spodziewane rezultaty realizacji projektów w ramach BO zachęcają chełmian do wskazania potrzeby podwyższenia kwoty przeznaczonej na BO. Oczekują jej podwojenie do wysokości 4 mln zł rocznie.

Bardzo istotnym postulatem jest oczekiwanie udostępnienie nowoczesnych form głosowania na projekty BO. Przede wszystkim możliwość głosowania poprzez internet.

Wiele do życzenia przedstawia przejrzystość stosowanych procedur. Dotyczy to zwłaszcza etapu opiniowania wniosków składanych przez mieszkańców oraz wyłaniania projektów do realizacji z powstałych oszczędności. W tym przypadku ewidentnie brakuje zaangażowania w prace nad kolejnymi etapami BO ludzi niezwiązanych z samorządem, na przykład przedstawicieli NGO.

Wskazane powyżej problemy nie wyczerpują listy wszystkich wniosków jakie zapisaliśmy w niniejszym raporcie. Zachęcamy do zapoznania się z nimi na naszej stronie internetowej: www.naszchelm.eu.

Wiele z ujawnionych problemów rozwiązać można w oparciu o dzisiaj istniejący regulamin BO. Na przykład sprawa podwyższenia kwoty przeznaczanej dorocznie na BO. Inne jednak wymagają odważnych kroków zmierzających do zmian nie tylko w obowiązującym regulaminie. Na czoło wysuwają się tutaj kwestie realizacji przez UM Chełm zamówień publicznych, czy zakres działań obejmowanych przez konkursy dla organizacji pozarządowych. Wiele sugestii co do pożądanых rozwiązań zawarliśmy w kończących raport rekomendacjach.

W tym jednak miejscu chcielibyśmy stanowczo podkreślić, że w naszej opinii działaniem zasadniczym dla usprawnienia realizacji BO jest jego dalsze „uspołecznienie”. Sugerujemy powołanie Rady BO – ciała, które będzie sprawować stały nadzór społeczny nad realizacją procesu opiniowania projektów BO (szacowanie kosztów faktycznych), głosowania i liczenia głosów (udział w komisji czynnika społecznego) oraz realizacji zadań wybranych przez mieszkańców Chełma. Rada BO monitorując realizację zadań zadba o upublicznianie informacji dot. przetargów oraz doboru zadań wynikających z oszczędności w danym rejonie.

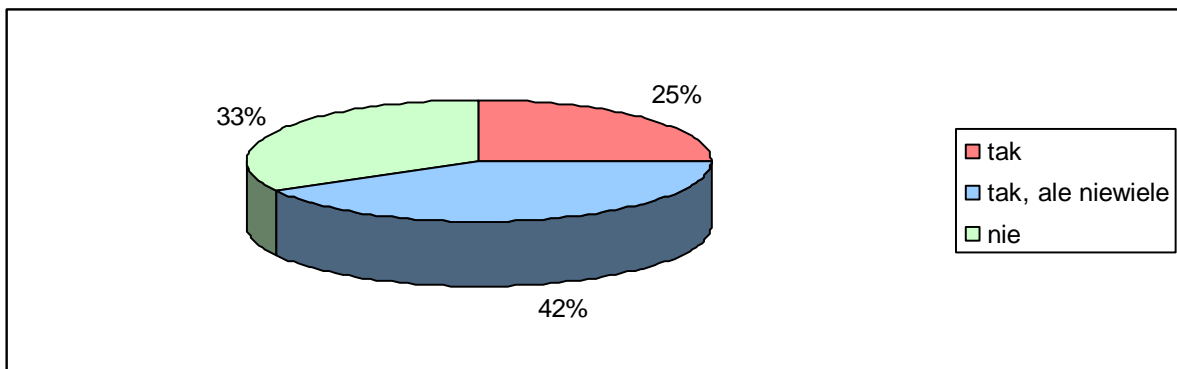
Wierzimy, że kolejne edycje BO będą systematycznie doskonalone, a mieszkańcy z roku na rok aktywniej będą brać udział nie tylko w wyborach projektów, ale także w zgłaszaniu swoich propozycji służących społecznościom ich ulicy czy osiedla.

Wnioski

Praktyka realizacji BO ma jednak sporo wad, nad którymi zarówno Prezydent, Rada Miasta jak i organizacje Społeczne i mieszkańcy Chełma powinni się pochylić. W toku analizy dokumentów związanych z realizacją BO pojawiło się także kilka innych niepokojących wniosków:

1. Z przeprowadzonego przez nas badania ankietowego wynika jednoznacznie, że mieszkańcy ciągle niewiele wiedzą na temat tego przedsięwzięcia.

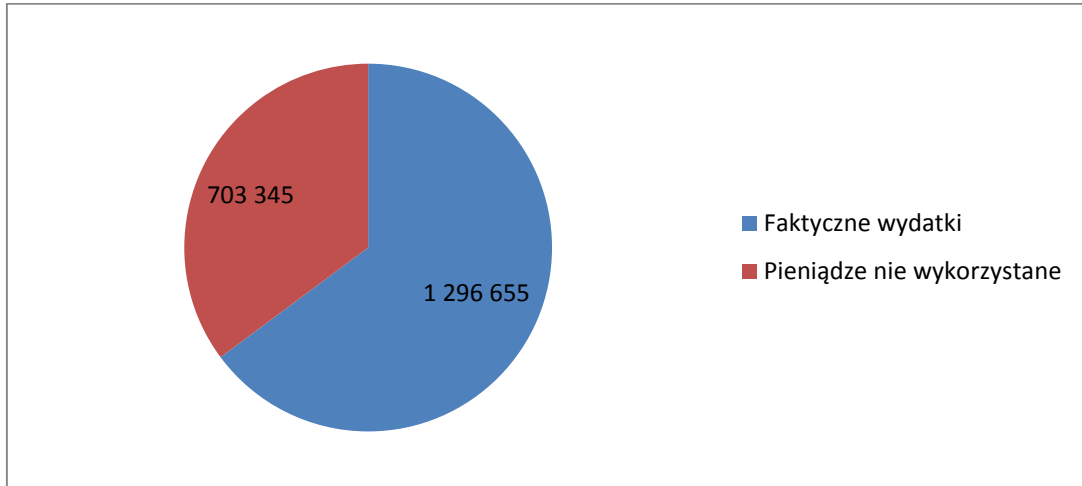
Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Budżecie Obywatelskim w Chełmie?

2. Chełmski BO zakłada niewłaściwy podział przeznaczonych na jego realizację pieniędzy. Z punktu widzenia mieszkańców podział miasta na 4 rejony jest zbyt abstrakcyjny. Nie wierzą w skuteczność swojego głosu ponieważ wychodzą z założenia, że ich możliwości jako mieszkańców zabudowy jednorodzinnej i tak są mniejsze niż sąsiadów mieszkających w zabudowie wielorodzinnej.
3. Przyjęta dotychczas metoda głosowania – osobiste stawiennictwo w lokalu wyborczym ma negatywny wpływ na frekwencję.
4. Brakuje pełnego uczestnictwa reprezentantów strony społecznej w procesie wyboru zadań.
5. Brak transparentności w wyłaniania jej przedstawicieli w Zespole ds. Budżetu Obywatelskiego, Zespół, w którym uczestniczyli przedstawiciele strony społecznej w roku 2015 (okres realizacji BO) nie zebrał się ani razu.
6. Zbyt pobieżna analiza zgłaszanych wniosków przez służby miejskie szczególnie w odniesieniu do szacunków projektów. Wynikiem tego było przeszacowanie kosztów realizacji wszystkich projektów. Średnie przeszacowanie zadania określane w procentach wyniosło 35% a w skrajnym przypadku było to nawet 270%.
7. Zasady wyboru wykonawców i harmonogramy robót na wykonawstwo poszczególnych projektów w ramach BO są niejasne i ogłaszane zbyt późno. Uniemożliwia to wykorzystanie powstałych w ich wyniku oszczędności na inne projekty w ramach BO (§ 10 ust. 4 Regulaminu Budżetu Obywatelskiego Miasta Chełm). Dlatego stracono

możliwość realizacji dodatkowych 5 projektów w ramach oszczędności. W konsekwencji widoczny jest bezwład w zarządzaniu realizacją zadań w ramach BO. Spowodowało to nie wykorzystanie aż 703 345 zł (36%) pierwotnej wartości budżetu.

Wykorzystanie BO w roku 2015

8. Faktyczny brak nadzoru ze strony władz miasta nad realizacją zadań w ramach BO. Skutkiem tego są przykłady tak drastyczne jak Rejon 1 (Śródmieście, Rejowiecka) gdzie nie zrealizowano żadnego projektu w ramach przyznanej puli środków.
9. Brak monitoringu i metod wymiany informacji czy dyskusji na temat postępów w realizacji BO. Sprawozdanie Prezydenta Miasta z realizacji BO składane jest do końca kwietnia. Jest to termin zbyt późny na to, by możliwe było rzetelne przygotowanie się do kolejnej edycji BO

Jak powstał BO w Chełmie

Pomysł na wdrożenie Budżetu Obywatelskiego w Chełmie powstał w środowisku ludzi związanych z działającymi w mieście organizacjami pozarządowymi. Kilka miesięcy wcześniej rozpoczął swoją działalność ChOP – Chełmskie Organizacje Pozarządowe. Jeszcze we wrześniu 2013 roku ChOP zorganizował debatę poświęconą budżetowi partycypacyjnemu z udziałem dr Konrada Niklewicza, specjalizującego się w kwestiach partycypacji członka Instytutu Obywatelskiego.

Jednak projekt skorzystania z zapisanej w statucie Miasta Chełm inicjatywy uchwałodawczej wykraczał poza ramy zakładanej działalności ChOP. Inicjatorzy przedsięwzięcia zdecydowali się na powołanie do życia Komitetu Inicjatywy Uchwałodawczej „Nasz Chełm”. Komitet liczył 30 osób. Komitet przygotował projekt Regulamin Budżetu Obywatelskiego oraz treść wprowadzającej go uchwały Rady Miasta. Już w uzasadnieniu do jej projektu pisaliśmy: „Budżet Obywatelski charakteryzuje kilka podstawowych kryteriów, które odróżniają go od innych tego typu praktyk angażujących mieszkańców:

1. Jego integralną częścią jest publiczna dyskusja pomiędzy mieszkańcami, którzy na przynajmniej jednym z etapów inicjatywy spotykają się i deliberują na specjalnie do tego celu powołanych zebraniach czy forach.
2. Dyskusja w ramach budżetu obywatelskiego dotyczy jasno określonych, ograniczonych środków finansowych.
3. Budżet obywatelski nie jest ograniczony do poziomu dzielnicy, osiedla lub instytucji, na przynajmniej jednym z etapów dotyczy również poziomu ogólnomiejskiego.
4. Jego wyniki są wiążące, (co wyraźnie odróżnia budżet obywatelskiego od konsultacji społecznych). Propozycje inwestycyjne wybrane przez mieszkańców są realizowane. Mieszkańcy otrzymują informację zwrotną dotyczącą zarówno projektów wybranych w ramach dyskusji, jak i tych, które zostały odrzucone. Proces wdrażania inwestycji wynikających z budżetu obywatelskiego jest monitorowany.
5. Budżet obywatelski nie jest procesem jednorazowym, ale długofalowym – jest organizowany rokrocznie przez lata.”

Na początku 2014 roku rozpoczęto akcję zbierania wymaganych 750 podpisów pod obywatelskim projektem uchwały. Przez cały czas przedstawiciele Komitetu prowadzili aktywne działania informacyjne. Wzięli między innymi udział w spotkaniach wszystkich Rad Osiedli starając się przybliżyć ideę budżetu obywatelskiego. Powstało kilkadziesiąt tekstów prasowych

publikowanych w lokalnej prasie i mediach elektronicznych. Pojawiło się wiele materiałów radiowych. Prowadzona przez Komitet akcja przyniosła efekty. Dzięki niej, a przede wszystkim dzięki ogromnemu zaangażowaniu wielu wolontariuszy udało się zebrać ponad 1100 podpisów mieszkańców Chełma.

Projekt uchwały wraz z Regulaminem 18 marca 2014 roku złożono na ręce Przewodniczącego Rady Miasta. Na wniosek Pełnomocników Komitetu Inicjatywy Uchwałodawczej Nasz Chełm doszło również do spotkania z przedstawicielami wszystkich Klubów Radnych istniejącymi w RM Chełm podczas kadencji 2010-2014.

Ostatecznie projekt uchwały w brzmieniu proponowanym przez Komitet Inicjatywy Uchwałodawczej Nasz Chełm trafił pod obrady Rady Miasta w maju 2014 roku. Radni dali posłuch mieszkańcom i jednogłośnie uchwalili wprowadzenie w Chełmie Budżetu Obywatelskiego już w roku 2015 roku.

Podstawowe założenia chełmskiego Budżetu Obywatelskiego:

1. Kwota przeznaczona na Budżet Obywatelski nie może być niższa niż 0,5% wydatków budżetu Miasta Chełm w poprzednim roku budżetowym
2. W ramach planowania i realizowania zadań w ramach budżetu obywatelskiego miasto Chełm zostało podzielone na 4 rejony odpowiadające obszarom Okręgów Wyborczych obowiązujących w wyborach do Rady Miasta Chełm. Wykaz okręgów stanowi Załącznik nr 1 do Regulaminu Budżetu Obywatelskiego.
3. Na każdy z nich zaplanowano budżet w kwocie nie większej niż 500 tys. zł.
4. Projekty w ramach budżetu obywatelskiego mogą zgłaszać mieszkańcy Chełma powyżej 16 roku życia. Ich wnioski mogą dotyczyć wyłącznie rejonu, w którym mieszkają. Wnioski składa się na specjalnym formularzu.
5. Osoby zgłaszające wnioski powinny określić przybliżony, szacowany koszt realizacji przedsięwzięcia.
6. Projekty należy zgłaszać do 29 sierpnia 2014 r.
7. Wszystkie propozycje mieszkańców podlegają zaopiniowaniu i analizie Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego. Lista wniosków spełniających wymagane kryteria trafia pod głosowanie.
8. W etapie głosowania na projekty mogą uczestniczyć mieszkańcy powyżej 16 roku życia, a samo głosowanie potrwa przynajmniej 5 dni. W ramach budżetu obywatelskiego będą realizowane zadania, które otrzymają najwięcej głosów, aż do wyczerpania się puli środków w danym rejonie.

9. Jeżeli w toku realizacji zadań poczynione zostaną oszczędności i wysokość środków pozwoli na realizację innych zadań wykonane mogą być kolejne zadania, których koszt nie przekroczy wysokości dostępnych środków.
10. Prezydenta Miasta przedstawia mieszkańcom Miasta Chełma sprawozdanie z realizacji Budżetu Obywatelskiego za dany rok budżetowy 2015 w terminie do dnia 30 kwietnia 2016 roku.

Realizacja I edycji Budżetu Obywatelskiego

29 maja 2014 roku Miasta Chełm podjęła uchwałę nr XLI/468/14 Rady w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Chełma dotyczących budżetu Miasta Chełma zwanego Budżetem Obywatelskim. Następnie uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Wojewody Lubelskiego w dniu 26 czerwca 2014 roku.

W ramach realizacji działań przygotowawczych zorganizowano w Hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Chełmie ul. Graniczna 2a 17 lipca o godzinie 17.30 spotkanie informacyjne z mieszkańcami Miasta Chełma na temat idei Budżetu Obywatelskiego jego Regulaminu oraz zasad zgłaszania i opiniowania zadań. W spotkaniu uczestniczyła niewielka grupa mieszkańców. Bez odpowiednio nagłośnionej informacji o spotkaniu wzięło w nim udział mniej mieszkańców niż urzędników i przedstawicieli NGO.

W okresie od 18 do 29 sierpnia 2014 składane były propozycje zadań inwestycyjnych przez mieszkańców Chełma w Biurze Obsługi Interesantów – Wydział Organizacji i Nadzoru Urzędu Miasta Chełma na parterze budynku przy ul. Lubelskiej 65. Projekt mógł zgłosić każdy mieszkaniec miasta Chełma, który ukończył 16 rok życia. Propozycję zadania można było zgłosić na specjalnym formularzu, który dostępny był w wersji papierowej w siedzibie urzędu i na stronie internetowej. Formularz składał się z danych osobowych wnioskodawcy oraz części opisowej przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem. Do formularza można było dołączyć dodatkowe dokumenty w postaci kosztorysu, dokumentacji, zdjęć itd. Zadanie może dotyczyć wyłącznie rejonu Miasta, w którym zamieszkuje na stałe zgłaszający. Zgłoszonych zostało 266 zadań inwestycyjnych.

Złożone projekty sprawdzone i zaopiniowane zostały przez Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego. W skład powołanego przez Prezydenta Miasta 17 osobowego Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego wchodziło 13 urzędników oraz czterech przedstawicieli mieszkańców.

Weryfikacja polegać powinna na sprawdzeniu:

1. czy wnioskodawca swój pomysł na realizację inwestycji umieścił w rejonie, w którym mieszka czy teren, na którym ma być wykonane zadanie należy do miasta i nie narusza obowiązujących przepisów prawa, praw osób trzecich, w tym praw własności,
2. czy przygotowany przez mieszkańca kosztorys nie przekracza puli środków na dany rejon miasta oraz kalkulację urzędników w zakresie faktycznej kwoty wykonania zadania,
3. czy czas realizacji takiego pomysłu mieszkańca jest wykonalny w ciągu roku budżetowego.

O tym dlaczego odrzucono 68% złożonych wniosków mieszkańcy dowiedzieli się podczas cyklu spotkań Rad Osiedli. Urzędnicy – członkowie Zespołu ds. BO uzasadniali negatywne oceny formalne. Powodami odrzucenia zadania był np. brak praw własności miasta do terenu zaproponowanego pod inwestycję; urzędnicy zastosowali definicję z ustawy dot. „inwestycji”, to oznacza, że jednostkowy koszt zakupu i montażu elementów musi stanowić środek trwały, czyli przekroczyć kwotę 3.500 zł; brak jednolitego podejścia do określenia lokalizacji parków międzyosiedlowych.

Z perspektywy czasu można stwierdzić, że proporcje uczestników Zespołu w znacznie lepszej sytuacji stawiają Urząd Miasta. Wydaje się, że ten stan rzeczy jest wykorzystywany także do rozwiązań korzystnych dla samorządu.

Listy zadań spełniających kryteria do głosowania jak i tych, które je nie spełniały przekazane zostały do Prezydenta Miasta Chełm. Ostateczna lista zatwierdzona została przez Prezydenta Miasta i opublikowana.

Ostatecznie do głosowania dopuszczonych zostało 85 projektów, tj.: z 1 rejonu 30, z 2 rejonu 18 zadań, z 3 rejonu 19 zadań i z 4 rejonu 18 zadań. Na uwagę zasługuje duża liczba zgłoszonych projektów z 1 rejonu bo aż 30, co świadczy o dużej aktywności mieszkańców z tych rejonów. Niepokój budzi bardzo duża liczba wniosków odrzuconych bo aż 181 (68%), jedynie co trzeci (32%) wniosek był prawidłowy. Świadczy to o niedostatecznie prowadzonej kampanii informacyjnej. Konieczne jest zwrócenie większej uwagi na działania informacyjne i przygotowawcze wniosków.

Promocja BO

Należy zwrócić uwagę na bardzo słabą akcję informacyjną skierowaną do mieszkańców miasta. Praktycznie poza wspomnianym wyżej spotkaniem w Hali MOSiR, samorząd nie uruchomił praktycznie żadnych działań o charakterze promującym całe przedsięwzięcie. Zadanie to wziął na siebie Komitet Inicjatywy Uchwałodawczej „Nasz Chełm”. Przeprowadzono działania promocyjne Budżetu w mediach – prasa lokalna, radio Bon Ton, Radio Lublin, TV Lublin, portale społecznościowe www.facebook.com/komitetNaszChelm , e-mailing. Udało się nawet nakręcić spot filmowy promujący ideę Budżetu Obywatelskiego oraz przeprowadzić kampanię billboardową.

Niestety działania podejmowane przez Komitet nie spotkały się ze zrozumieniem lokalnych mediów. Praktycznie żadne z nich nie podjęło wysiłku poważniejszego zaangażowania w akcję informacyjną propagującą ideę partycypacji społecznej. Brak szerokiej akcji informacyjnej ze strony samorządu nie pozwolił na uzyskanie efektu, na którym zależało szczególnie inicjatorom wprowadzenia BO.

Komitet zaproponował mieszkańcom wsparcie w postaci bezpłatnych porad w zakresie pomysłu, pomocy przy wypełnianiu formularza i złożenia wniosku. Ostatecznie z porad skorzystało 128 osób. Spośród nich 57 złożyło projekty.

Pytania, z którymi przychodzili mieszkańcy dotyczyły przede wszystkim tego w jaki sposób przygotować wnioski dotyczące typowych bolączek chełmian: remontów nawierzchni ulic i chodników, oświetlenia ulic, placów zabaw, montażu elementów do ćwiczeń na powietrzu, ławek dla starszych w małych parkach/placach między blokowiskami, wykonanie zatok parkingowych, wykonanie dokumentacji technicznych: na remont ulicy, podłączenia kanalizacji, wykonanie ulicy, modernizacje parków miejskich; poprawa warunków bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez wycinkę krzewów, oznakowanie oraz wykonanie przejścia dla pieszych.

Głosowanie

Regulamin BO w Chełmie dopuszcza jedynie głosowanie w lokalu wyborczym. W okresie od 6 do 11 października 2014 roku mieszkańcy Chełma głosowali w Urzędzie Miasta Chełm ul. Lubelska 65 w sali nr 1 w godzinach od godziny 9,00-18,00. Także w tym przypadku poza pojedynczym komunikatem w lokalnych tygodnikach, samorząd nie prowadził szerokiej kampanii informującej o głosowaniu.

Prawo do udziału w głosowaniu miał każdy zamieszkały na stałe mieszkaniec Miasta Chełma, który ukończył 16 rok życia. Głosowanie odbywało się przez postawienie znaku „X” przy wybranych zadaniach na karcie do głosowania. Głosujący mógł wybrać maksymalnie 3, jego zdaniem najważniejsze zadania. Głos był ważny także wtedy, jeżeli głosujący wybrał dwa lub tylko jedno z zadań. Jeżeli głosujący nie zaznaczył żadnego zadania lub zaznaczył więcej niż 3 zadania, jego głos był nieważny.

Nad głosowaniem czuwała komisja powołana przez Prezydenta Miasta Chełma spośród pracowników urzędu miasta. W skład komisji nie weszli przedstawiciele społeczni. Ostatecznie w głosowaniu wzięło udział 2 506 osób z czego oddano 2 435 głosów ważnych i 71 głosów nieważnych (patrz tabela poniżej).

Rejon	Głosy		
	oddane	ważne	nieważne
1	580	554	26
2	904	881	23
3	451	440	11
4	571	560	11

Niestety na uwagę zasługuje stosunkowo niewielka liczba mieszkańców, którzy wzięli udział w głosowaniu. Z prowadzonych wówczas przez członków Komitetu Inicjatywy Uchwałodawczej „Nasz Chełm” rozmów z mieszkańcami wynika, że istniały trzy podstawowe powody tak niskiego zainteresowania:

1. brak poważnej akcji informacyjnej (piszemy o tym na s. 7);
2. brak wiary w skuteczność całego przedsięwzięcia. Nie brakowało głosów o braku szans projektów dotyczących osiedli domków jednorodzinnych w konfrontacji z projektami obejmującymi osiedla o zabudowie wielorodzinnej;
3. miejsce głosowania. Wydaje się, że większa liczba mieszkańców wzięłaby udział w głosowaniu gdyby rozszerzyć możliwość oddania głosu w ramach głosowania internetowego, tak jak w innych miastach: Rzeszów, Częstochowa, Poznań, Tarnów.

Uwagę należy zwrócić na największą liczbę uczestników głosowania w rejonie nr 2 gdzie oddano 904 głosy czyli ponad 2 razy więcej niż w 3 rejonie. Ilość oddanych głosów w rejonach 1 i 4 były zbliżone. Liczba głosów nieważnych nie była uzależniona od liczby głosujących, gdyż najwięcej było w rejonie 1, a najmniej w rejonie 3 i 4.

Szczegółowe wyniki głosowania zawarte zostały w protokołach z głosowania mieszkańców Miasta Chełm, którzy ukończyli 16 lat, na zadania do Budżetu Obywatelskiego na 2015 rok w poszczególnych rejonach. Kopie protokołów stanowią załącznik nr 2.

Wyniki

Zgodnie z Regulaminem Komisja za wybrane do realizacji uznała zadania, które otrzymały największą liczbę głosów, aż do wyczerpania puli środków przeznaczonych na Budżet Obywatelski w danym rejonie. Jeżeli środki na realizację kolejnego zadania z listy nie były wystarczające, uwzględniane zostały pierwsze z następnych zadań, których koszt nie przekroczy wysokości dostępnych środków. Spośród 85 projektów w czterech rejonach wybrano 11 na łączną sumę 1 979 000 PLN. Tabela z listą wybranych projektów poniżej:

L.p	Nr Rejonu	Nazwa zadania	Kwota na zadanie w zł	Liczba głosów
1	1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic: Budowlanej i Ceramicznej	499 500,00	119
<u>Razem Rejon nr 1</u>			499 500,00	
1	2	Wykonanie dokumentacji technicznej na budowę drogi dojazdowej wraz z miejscami parkingowymi do Parafii Św. Rodziny (działka nr 235/17 i część 345/13 obr. 13)	30 000,00	409
2		Wykonanie dokumentacji techniczno - projektowej budowy drogi publicznej KD/D/-08 (osiedle Zachód)	50 000,00	158
3		Budowa chodnika od ul. Generała Stanisława Maczka do ul. Zachodniej do os. Gwarek od parkingu przy bloku na ul. Maczka 5 na wprost do ul. Zachodniej przy Przychodni Lekarzy Rodzinnych)	50 000,00	138
4		Przebudowa chodnika w ciągu ul. Zachodniej od sklepu Stokrotka do Placu Jana Pawła II	300 000,00	118
5		Poszerzenie parkingu ul. Zachodniej nr 15 i nr 17 ul. Generała Władysława Andersa	70 000,00	89
<u>Razem Rejon nr 2</u>			500 000,00	
1	3	Wymiana nawierzchni asfaltowej na odcinku ul. Łowieckiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Stefana Żeromskiego do skrzyżowania z ul. Ogrodniczą	230 000,00	110
2		Wykonanie koncepcji oraz projektu Rewitalizacji Parku Międzyosiedlowego oś. XXX-lecia	150 000,00	90
3		Modernizacja ulicy Jana Brzechwy	100 000,00	83
<u>Razem Rejon nr 3</u>			480 000,00	
1	4	Poszerzenie ul. Michała Kińczyka i wymiana chodnika	350 000,00	212
2		Budowa chodnika po obydwu stronach ul. Jedność od ul. Michała Kińczyka do ul. Starościńskiej	150 000,00	179
<u>Razem Rejon nr 4</u>			500 000,00	
Budżet Obywatelski łącznie (Rejony 1-4)			1 979 500,00	

Realizacja wybranych projektów

Wybrane projekty zostały uchwałą Rady Miasta przyjęte do realizacji w budżecie na 2015 rok. Realizacja zadań w ramach BO nie odbiegała od standardów obowiązujących we wszystkich inwestycjach w Chełmie.

Najlepszym jednak narzędziem oceny jakości realizacji Budżetu Obywatelskiego będzie Uchwała Rady Miasta, która dokonuje ostatecznej aktualizacji budżetu miasta (Uchwała nr XIV/142/15 dnia 22 grudnia 2015r.). Wynika z niej, że pierwszy w historii Budżet Obywatelski Chełma skurczył się z planowanych 1 979 500 zł do zaledwie 1 275 655 zł. Oznacza to spadek o 703 345 zł (36%) pierwotnej kwoty! Ostatecznie w ramach BO zrealizowanych zostało 12 projektów. Z pierwotnej listy 11 projektów przeznaczonych do realizacji nie zrealizowano w ogóle jednego przedsięwzięcia. Z kolei do listy dodano 2 projekty. Lista zrealizowanych projektów w tabeli poniżej (str.14).

Wszystkie projekty, które przeznaczono do realizacji miały zawyżone wartości. Częściowo wynika to z tego, że pierwotnego szacunku wartości przedsięwzięcia musi dokonać osoba wnioskująca o umieszczenie projektu na liście do głosowania w ramach BO. Rzadko jest to osoba posiadająca wystarczające kwalifikacje do prawidłowej wyceny np. robót budowlanych. Wydaje się, że wagę tego problemu w sposób znaczący zmniejszyłoby uruchomienie systemu porad realizowanych przez pracowników UM.

Ustawa Prawo zamówień publicznych nakłada m.in. na samorządy obowiązek dokonywania zakupów towarów i usług – także budowlanych, w trybach zapewniających zachowanie konkurencyjności. Przede wszystkim chodzi o przetarg nieograniczony. W określonych przypadkach można zastosować inne tryby realizacji zamówień. Procedury związane ze stosowaniem PZP mają istotny wpływ na terminy realizacji zadań, których dotyczą. W przypadku BO ma to znaczenie kapitalne. Im bowiem później ogłoszony zostanie przetarg na zadanie wyłonione w głosowaniu, tym mniej czasu zostaje na ew. przesunięcie poprzetargowych oszczędności na realizację kolejnych zadań zgodnie z § 10 ust. 4 Regulaminu Budżetu Obywatelskiego.

Niepokojące jest to, że żadnych śladów ogłoszonych i rozstrzygniętych przetargów dotyczących BO nie można znaleźć w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta (<http://umchelm.bip.lubelskie.pl>). Wyjątkiem jest umieszczone w zakładce „zamówienia do 30.000 EURO” ogłoszenie o zamówieniu dokumentacji projektowej na rewitalizację Parku Międzyosiedlowego XXX-Lecia w Chełmie (ogłoszenie z 22.05.2015 r.).

W toku realizacji zadań w ramach BO okazywało się, że faktyczna wartość prac jest nawet o 270% niższa od zakładanej. Powstałe w ten sposób oszczędności zgodnie z § 10 ust. 4 Regulaminu Budżetu Obywatelskiego Miasta Chełma mówiącego: „Jeżeli w toku realizacji zadań poczynione zostaną oszczędności i wysokość środków pozwoli na realizację innych zadań wykonane mogą być kolejne zadania, których koszt nie przekroczy wysokości dostępnych środków.” Procedurę tę skutecznie wykorzystano tylko w przypadku Rejonu 3, gdzie dodano zadanie pt. Budowa chodnika Aleja 3-go Maja od wjazdu na teren Wspólnoty Mieszkaniowej nr 14 do części chodnika przed wjazdem na stację paliw AmerGas. Przeznaczona na ten cel kwota pochodziła z oszczędności. W przypadku pozostałych Rejonów ten paragraf w ogóle nie znalazł zastosowania, lub wykorzystano go w sposób niezgodny z Regulaminem Budżetu Obywatelskiego.

W Rejonie 2 powstały oszczędności w wysokości 216 850 zł. Nie wiadomo w oparciu o jakie kryteria wybrano do realizacji za te pieniądze inwestycję „Wykonanie drogi przy ul. Kurpińskiego 5 i 6” (wartość szacunkowa 150 tys. zł), która w głosowaniu uzyskała 99 głosów, a nie inwestycję, na którą głosowało 108 osób - „Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania „Budowa drogi ul. Pszenna wraz z chodnikiem w całym ciągu” (Wartość 75 tys. zł.). Taki wybór umożliwiłby realizację dwóch kolejnych zadań:

1. „FIT PARK – siłownia plenerowa (Park Miejski pomiędzy osiedlami XXX-Lecia i Kościuszki) - 69 głosów (Wartość 79 200,00 zł)
2. „Dokumentacja na ul. Kurpińskiego od bloków do nr 30” – 41 głosów (Wartość 50 tys. zł).

Rozstrzygnięcie zgodne z przedstawionym schematem byłoby zdecydowanie bliższe idei Budżetu Obywatelskiego. W sposób znaczący zwielokrotniłoby jego oddziaływanie w lokalnym środowisku.

Jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja w przypadku oszczędności powstałych w toku realizacji zadań Budżetu Obywatelskiego w Rejonie 4. Tutaj pieniądze po prostu „przepadły”. Gdyby inwestycje realizowano zgodnie z § 10 ust. 4 Regulaminu Budżetu Obywatelskiego należało zrealizować dodatkowo 2 projekty:

1. „Budowa chodnika- ulica Reja 1-7” z 52 głosami. (Wartość 40 000,00 zł),
2. „Nowa lokalizacja przystanku C.L.A. - ul. I Pułku Szwoleżerów przed stadionem MOSiR” z 48 głosami. (Wartość 40 000,00 zł).

Do zupełnie absurdalnej sytuacji doszło w Rejonu nr 1, gdzie jedyna wpisana do budżetu inwestycja nie została zrealizowana w ogóle (planowany koszt tego projektu to 499 000 PLN

poniesione koszty to 7 000 PLN), a z informacji uzyskanych pod koniec roku 2015 wynika, że sieć kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic: Budowlanej i Ceramicznej z własnych środków wykonało Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej. Niestety mimo ewidentnej przecież sytuacji samorząd nie podjął, jak się wydaje, żadnych działań zmierzających do wykorzystania zaoszczędzonych pieniędzy z korzyścią dla mieszkańców.

W tym świetle wydaje się uprawnione stwierdzenie, że powołany przez Prezydenta Miasta Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego spełnił swoje zadanie w sposób bardzo powierzchowny.

Wobec powyższego warto rozważyć wprowadzenie do praktyki BO w Chełmie Rady Budżetu Obywatelskiego (RBO), która jest istotnym elementem budżetów obywatelskich w Europie i na świecie. Występowała już w pierwszym wprowadzonym w 1989 r. budżecie obywatelskim w Porto Alegre. Do zadań RBO należałoby:

- upowszechnianie informacji dotyczącej budżetów obywatelskich,
- kontrola procedur: weryfikowania zgłoszonych projektów, głosowania (w tym liczenia głosów),
- zbieranie informacji o nieprawidłowościach przy realizacji inwestycji oraz
- monitorowanie realizacji wybranych przedsięwzięć.

Na zakończenie danej edycji budżetu RBO sporządzałyby pisemną opinię na temat przebiegu działań i efektów realizacji projektów.

L.p. w Rejonie	Nr Rejonu	Nazwa zadania	Planowana kwota realizacji zadania w zł	Zrealizowana kwota realizacji zadania w zł	Różnica kwot planowanych i wykonanych w zł	Wielkość przeszacowania kosztów w %
1	1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic: Budowlanej i Ceramicznej	499 500,00	7 000,00	-492 500,00	Brak danych
Razem Rejon nr 1			499 500,00	7 000,00	-492 500,00	Brak danych
1	2	Wykonanie dokumentacji technicznej na budowę drogi dojazdowej wraz z miejscami parkingowymi do Parafii Św. Rodziny (działka nr 235/17 i część 345/13 obr. 13)	30 000,00	8 118,00	-21 882,00	270% ¹
2		Wykonanie dokumentacji techniczno - projektowej budowy drogi publicznej KD/D/-08 (osiedle Zachód)	50 000,00	18 327,00	-31 673,00	173%
3		Budowa chodnika od ul. Generała Stanisława Maczka do ul. Zachodniej do os. Gwarek od parkingu przy bloku na ul. Maczka 5 na wprost do ul. Zachodniej przy Przychodni Lekarzy Rodzinnych)	50 000,00	23 932,00	-26 068,00	109%
4		Przebudowa chodnika w ciągu ul. Zachodniej od sklepu Stokrotka do Placu Jana Pawła II	300 000,00	192 023,00	-107 977,00	56%
5		Poszerzenie parkingu ul. Zachodniej nr 15 i nr 17 ul. Generała Władysława Andersa	70 000,00	40 750,00	-29 250,00	72%
6		Wykonanie drogi przy ul. Kurpińskiego 5 i 6	0,00	112 450,00	0,00	33%
Razem Rejon nr 2			500 000,00	395 600,00	-104 400,00	64%
1	3	Wymiana nawierzchni asfaltowej na odcinku ul. Łowieckiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Stefana Żeromskiego do skrzyżowania z ul. Ogrodniczą	230 000,00	229 172,00	-828,00	0%
2		Wykonanie koncepcji oraz projektu Rewitalizacji Parku Międzyosiedlowego oś. XXX-lecia	150 000,00	104 000,00	-46 000,00	44%
3		Modernizacja ulicy Jana Brzechwy	100 000,00	91 127,00	-8 873,00	10%
4		Budowa chodnika Aleja 3-go Maja od wjazdu na teren Wspólnoty Mieszkaniowej nr 14 do części chodnika przed wjazdem na stację paliw AmeriGas	0,00	43 200,00	0,00	85%
Razem Rejon nr 3			480 000,00	467 499,00	-12 501,00	20%
1	4	Poszerzenie ul. Michała Kińczyka i wymiana chodnika	350 000,00	289 611,00	-60 389,00	21%
2		Budowa chodnika po obydwu stronach ul. Jedność od ul. Michała Kińczyka do ul. Starościńskiej	150 000,00	115 945,00	-34 055,00	29%
Razem Rejon nr 4			500 000,00	405 556,00	-94 444,00	23%
Budżet Obywatelski łącznie (Rejony 1-4)			1 979 500,00	1 275 655,00	-703 845,00	35%

¹ Sposób liczenia: dzielimy różnicę między wartością zakładaną a rzeczywistą to 30 000 – 8 118 = 21 882 i dzielimy to przez wartość rzeczywistą projektu 8 118 czyli 21882/8118 = 2,7
*100%= 270%

Sprawozdawczość i monitoring

Na początku 2016 roku pojawiły się głosy radnych, którzy sugerują korekty w Regulaminie BO. Kwestia Budżetu Obywatelskiego stanowiła też jedyną podawaną przyczynę wydłużenia kadencji Rad Osiedli. Niestety, nie są jednak jeszcze znane opinie samorządowych władz miasta na temat realizacji pierwszej edycji Budżetu Obywatelskiego. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Regulaminu „Prezydent Miasta przedstawia mieszkańcom Miasta Chełma sprawozdanie z realizacji Budżetu Obywatelskiego za dany rok budżetowy w terminie do dnia 30 kwietnia następnego roku.” (§ 12 Regulaminu BO). W świetle pierwszych doświadczeń w realizacji Budżetu Obywatelskiego wydaje się jednak, że możliwe byłoby wcześniejsze składanie tego sprawozdania. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby był to już miesiąc styczeń.

Poza zapisem dotyczącym sprawozdania Prezydenta nie istnieją narzędzia pozwalające na faktyczne monitorowanie postępów realizacji BO. Tymczasem właśnie takie monitorowanie, najlepiej z udziałem strony społecznej w sposób znaczący usprawniłoby realizację poszczególnych zadań. Monitoring przebiegu realizacji BO powinien być prowadzony przez społeczny zespół, składający się z mieszkańców i/lub niezależnych ekspertów, wyłonionych w ramach jasnej procedury naboru do takiego ciała.

Każdy mieszkaniec powinien mieć dostęp do informacji o możliwościach pozyskiwania informacji o realizacji projektu (np. jeden koordynator/zespół zbierający informacje o realizacji wszystkich zadań albo osoby dedykowane do udzielania takich informacji w odpowiednich wydziałach merytorycznych, w zależności od typów zadań).

Urząd Miasta jako odpowiedzialny za realizację projektów wybranych w ramach Budżetu Obywatelskiego powinien na bieżąco upubliczniać informacje o postępach w ich realizacji zadań przez urząd (strona internetowa, newsletter BO).

Wszelkie istotne zmiany w kształcie zadań, wynikłe na etapie ich realizacji, oszczędności oraz decyzje o wyborze kolejnych projektów do realizacji powinny być obowiązkowo komunikowane, a najlepiej uzgadniane z ich wnioskodawcami.

Badanie ankietowe

Przygotowując się do opracowania niniejszego raportu postanowiliśmy nie ograniczać się wyłącznie do analizy dokumentów i własnej pamięci. Wsparliśmy się również o badanie ankietowe zatytułowane „*Postrzeganie budżetu obywatelskiego w Chełmie*”. Przeprowadziliśmy je w lutym 2016 na próbie 200 mieszkańców naszego miasta. Do udziału zaprosiliśmy także urzędników samorządowych.

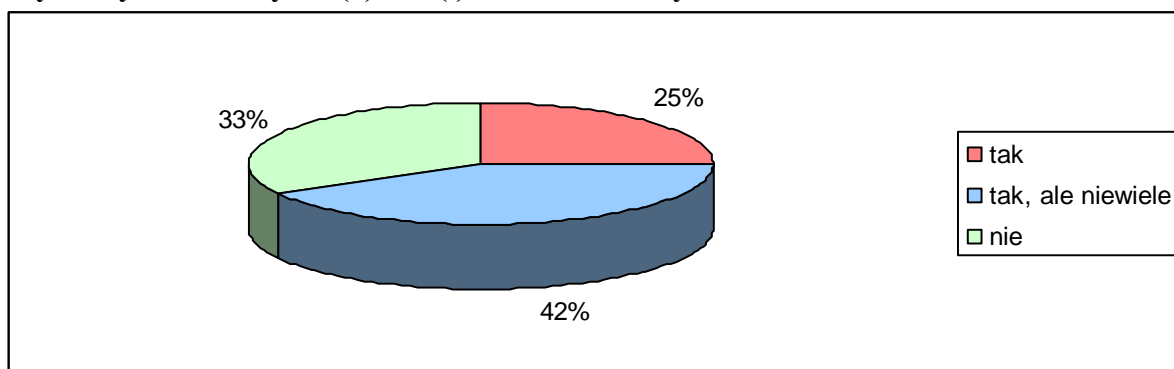
Sposób realizacji badania

Przygotowany kwestionariusz ankiety był dostępny w siedzibie Naszego Chełma, przy ul. Wojsławickiej 7. Odwiedzający nas na co dzień mieszkańcy Chełma byli proszeni o wypowiedzenie się na temat budżetu obywatelskiego w naszym mieście.

Kwestionariusz ankiety został również rozesłany do organizacji pozarządowych działających na terenie miasta.

Większość respondentów wiedziała o realizacji budżetu obywatelskiego w Chełmie (67%), przy czym 42% twierdziło, że niewiele o nim słyszało. Natomiast co trzeci respondent (33%) nic nie wiedział na ten temat.

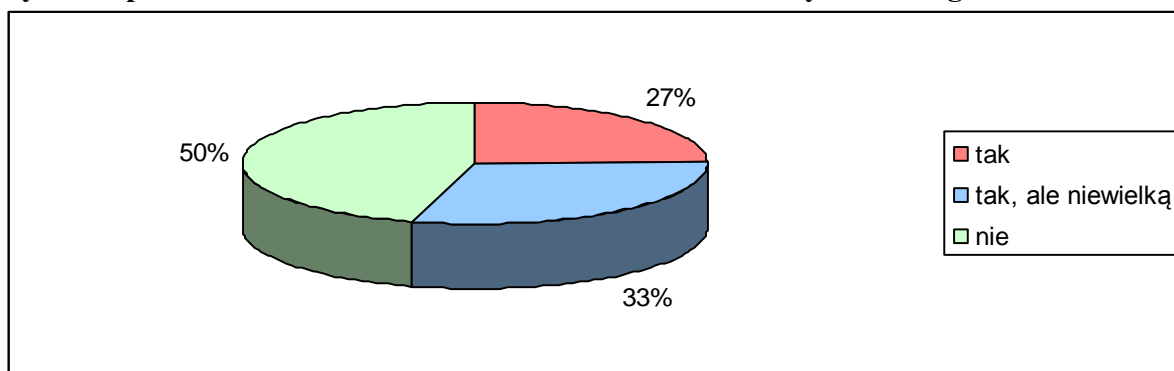
Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Budżecie Obywatelskim w Chełmie?

Spośród respondentów, którzy słyszeli o realizacji budżetu obywatelskiego w Chełmie, najwięcej osób dowiedziało się o działaniach z nim związanych z prasy (20%), następnie od innych mieszkańców Chełma (19%) oraz od znajomych i członków rodziny (16%). Rzadko wskazywano na radio jako źródło wiedzy (4%) i ogłoszenia władz samorządowych (1%). Pozostali respondenci dowiadawali się o nim z innych źródeł (Internet, portale społecznościowe).

Połowa respondentów nie wiedziała o sposobie realizacji w roku 2015 projektów wybranych przez mieszkańców w I edycji (2014 r.). Wśród pozostałych, 33% deklaruowało słabą wiedzę na ten temat, a pozostali (27%) znali zrealizowane przez władze miasta projekty. Zdaniem połowy respondentów informacje przekazywane mieszkańcom na temat działań w ramach budżetu obywatelskiego są niedostateczne (50%). Jako dostateczne uznało je 12 osób (tj.24%). Pozostali uważali je za dobre – 8 osób (16%) i bardzo dobre – 6 osób (11%). Dwie osoby (4%) z nich nie miało zdania na ten temat.

Czy ma Pan(i) wiedzę na temat - jak zostały zrealizowane przez władze Chelma projekty wybrane przez mieszkańców miasta w ramach Budżetu Obywatelskiego w roku 2015?

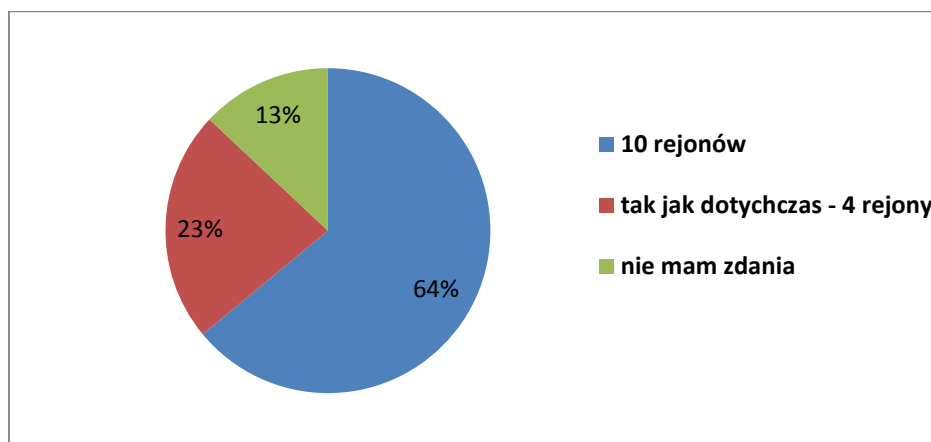

Na pytanie o ogólną ocenę (w skali ocen od 2 - niedostateczna do 5 – bardzo dobra) realizacji budżetu obywatelskiego w edycji 2014 - 2015, respondenci najczęściej nie potrafili określić swojej oceny (41% - nie wiem). Z kolei 32% oceniło jego realizację na ocenę niedostateczną, 10% - na ocenę bardzo dobrą, 9% - na dobrą, a 8% na dostateczną.

W odniesieniu do przyszłych edycji budżetów obywatelskich w Chelmie zadano pytanie o alternatywny sposób rozdziału środków finansowych. Okazało się, że według 64% respondentów rozdział środków finansowych powinien odbywać się w podziale na 10 okręgów pokrywających się z obszarami Rad Osiedli. Z perspektywy widać, że na 11 zadań wybranych do głosowania przez mieszkańców 7 nie przekraczało kwoty 200 000 zł, a tylko 4 zadania przekraczały tę kwotę: budowa kanalizacji sanitarnej – 499 500 zł – rejon 1; przebudowa chodnika 300 000 zł – rejon 2; wymiana nawierzchni asfaltowej – 230 000 zł – rejon 3; poszerzenie ulicy Kińczyka – 350 000 zł – rejon 4.

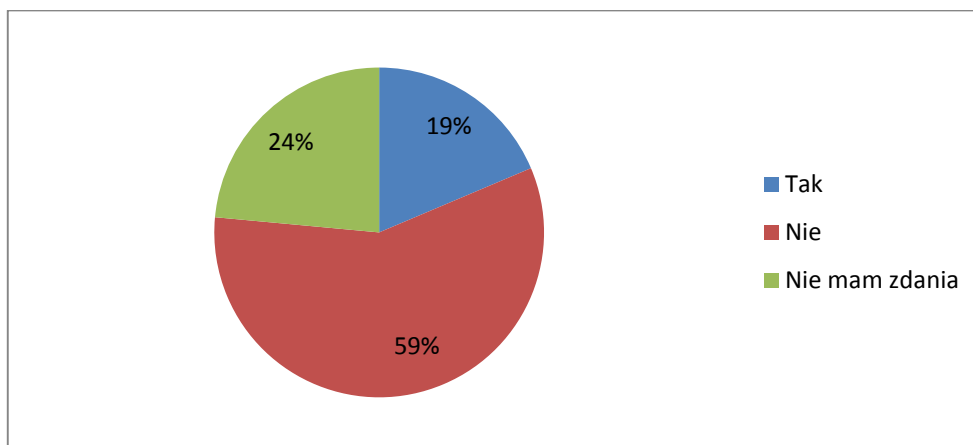
Natomiast według 25% respondentów środki powinny być dzielone jak dotychczas, czyli na 4 wyodrębnione okręgi miasta. 10% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Budżet Obywatelski powinien być dzielony na:

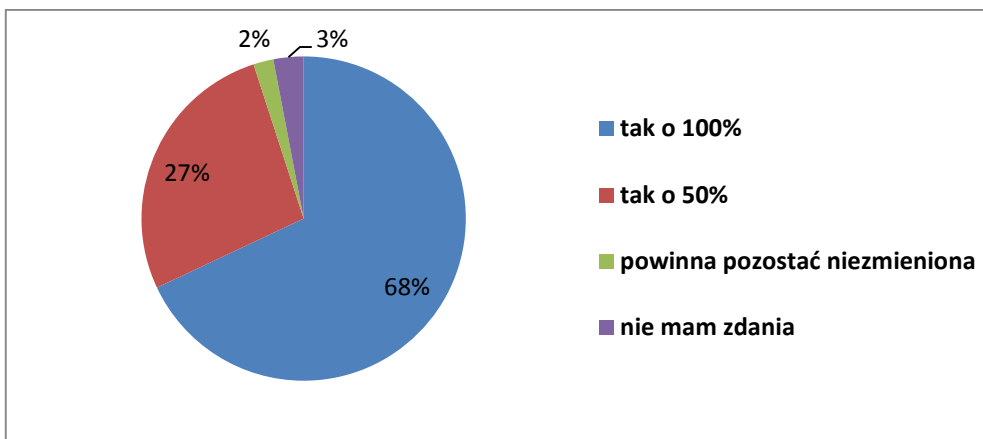
Aktualnie środki finansowe w ramach budżetu obywatelskiego są wydzielane na 4 okręgi miasta. Zadano pytanie czy w ramach tych środków należałoby wydzielić pulę środków przeznaczonych na projekty ogólnomiejskie, na które głosowaliby wszyscy mieszkańcy miasta. Większość respondentów była temu przeciwna (59%). Tylko 19% poparła taką koncepcję, a 24% ankietowanych nie miało na ten temat zdania.

Czy jesteś za wprowadzeniem w chełmskim Budżecie Obywatelskim projektów ogólnomiejskich?

Pula pieniędzy przeznaczonych na budżet obywatelski w Chełmie wynosi 2 000 000 zł. Jednak według zdecydowanej większości respondentów należałoby ją zwiększyć. Najwięcej, bo 68% respondentów chciałoby zwiększenia tej puli o 100%, a 27% - chciałoby zwiększenia jej o 50%. Tylko 2% ankietowanych pozostawiłoby ją bez zmian. 3% nie miało na ten temat zdania.

Czy pula pieniędzy przeznaczonych na BO powinna zostać zwiększona?

Rekomendacje

Spośród wielu spostrzeżeń zawartych w niniejszym raporcie na czoło wysuwa się kilka ważnych uwag. Sądzymy, że wyciągnięcie z nich odpowiednich wniosków oraz wdrożenie prezentowanych poniżej rekomendacji pozwoli udoskonalić Budżet Obywatelski Chełma w przyszłości.

1. Mieszkańcy opowiadają się za podzieleniem puli Budżetu Obywatelskiego na 10 części – na Rady Osiedli. Potwierdzają to wyniki naszego badania – 64% ankietowanych wskazało potrzebę podziału środków BO na poziomie 10 rejonów (23% jest za 4 okręgami, 13% nie ma zdania). Liczba Rejonów BO jednoznacznie pokrywają się z liczbą Rad Osiedli.
2. W celu zwiększenia zainteresowania mieszkańców konieczne jest prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej czy wręcz edukacyjnej. Należy rozważyć możliwość ogłaszania dorocznego konkursu dla organizacji pozarządowych na prowadzenie takiej akcji.
 - a) Należy umożliwić publiczną dyskusję mieszkańców na specjalnie do tego celu powołanych zebraniach (fora mieszkańców). Publiczna dyskusja jest, według badaczy BO (G. Allegretti, S. Baierle, G. Baiocchi, Y. Cabannes, Y. Sintomer) podstawowym i kluczowym kryterium wyróżniającym budżet obywatelski od innych praktyk angażujących mieszkańców. Zainteresowani BO mieszkańcy osiedli lub wydzielonych części miasta powinni spotkać się przynajmniej raz w całym cyklu realizacji budżetu obywatelskiego. Spotkania mieszkańców na publicznej dyskusji nie powinny być utożsamiane ze spotkaniami rad osiedli.
 - b) Należy utworzyć specjalną stronę www poświęconej wyłącznie BO w Chełmie. Z niej mieszkańcy czerpaliby wszelkie informacje na temat realizacji BO. Na stronie należałoby utworzyć forum BO dające możliwość mieszkańcom dyskusji na temat ich potrzeb i realizowanych w ramach BO projektów.
3. Konieczne jest zwiększenie transparentności procedury wyłaniania zadań w ramach kolejnych edycji BO. Należy rozważyć zwiększenie reprezentacji strony społecznej oraz sposób wyłaniania jej przedstawicieli w Zespole ds. Budżetu Obywatelskiego, np. losowanie spośród osób zgłoszonych przez organizacje pozarządowe. Znacznie lepszym rozwiązaniem może być powołanie Rady BO – społecznego ciała monitorującego cały proces realizacji BO. Począwszy od liczenia głosów poprzez monitoring realizowanych zadań, aż po uczestnictwo w wyborze zadań, które zostaną

zrealizowane w ramach oszczędności. Należy wypracować zasady wyłaniania członków RBO w dialogu zainteresowanych podmiotów społecznych. Wyłaniając rokrocznie członków RBO należy dążyć do równowagi wpływów, powołując zarówno reprezentantów władz samorządowych, jak i organizacji pozarządowych, przedstawicieli osiedli, itd.

4. Konieczny jest większy nacisk na właściwe szacowanie wartości projektów zgłaszanych przez mieszkańców. Faktyczne koszty realizacji poszczególnych projektów nie mogą się różnić od zakładanych więcej niż 15%.
5. Przetargi na wykonawstwo poszczególnych projektów powinny być ogłaszane w 1 kwartale. Wpłynie to na sprawną realizację zadań oraz pozwoli na sprawne wykorzystanie oszczędności poprzetargowych.
6. Konieczne jest prowadzenia aktywnego zarządzania realizacją zadań w ramach BO. Zwłaszcza w odniesieniu do możliwości wynikających z § 10 ust. 4 Regulaminu Budżetu Obywatelskiego Miasta Chełm (oszczędności z realizacji zadań).
7. Prezydent Miasta musi wzmocnić nadzór nad prawidłową realizacją zadań w ramach BO. Nie może powtórzyć się taka sytuacja jak w Rejonie 1 gdzie nie zrealizowano żadnego projektu w ramach przyznanej puli środków. Warto rozważyć zaangażowanie w ten nadzór przedstawicieli strony społecznej, w tym rad osiedli uczestniczących w pracach Zespołu. Rozwiązaniem systemowym mogłoby być powołanie wspomnianej w punkcie 3 Rady BO.
8. Należy rozważyć przyspieszenie terminu składania przez Prezydenta Miasta sprawozdania z realizacji BO.
9. Wydaje się, że większa liczba mieszkańców wzięłaby udział w głosowaniu gdyby rozszerzyć możliwość oddania głosu w ramach głosowania internetowego, tak jak w innych miastach: Rzeszów, Częstochowa, Poznań, Tarnów.
10. Wraz z usprawnieniem realizacji BO powinna wzrosnąć kwota na ten budżet przeznaczona. Z badania ankietowego wynika, że zwiększenie powinno wynieść od 50% o 100% wartości dzisiejszego BO.

Spis załączników

1. Załącznik nr 1 Regulamin Budżetu Obywatelskiego;
2. Załącznik n 2 Kopie protokołów z głosowania mieszkańców Miasta Chełm, którzy ukończyli 16 lat, na zadania do Budżetu Obywatelskiego na 2015 rok w poszczególnych rejonach;
3. Załącznik nr 3 Wzór ankiety;